

۲۰۱۲/۰۸/۰۳

دوكتور محمد اكبر يوسفی

دیدار رسمی سردار محمد داوود صدراعظم افغانستان از انگلستان

(بخش اول)

سردار محمد داوود خان، در دوران سلطنت اعلیحضرت محمد ظاهر شاه، چه در زمان مقام ایشان بحیث وزیر دفاع ملی و چه بحیث صدراعظم (۱۹۵۳-۱۹۶۳) از نام و نفوذ خاصی برخوردار بوده اند. مطبوعات و افکار عامه، ایشان را در نظام سلطنتی افغانستان چهره «ملی گرا» می دانسته اند، که در مسأله «پشتونستان»، بیشتر از هر کس دیگر، بعد از مقام سلطنت، محبوبیت و شهرت داشته اند. در اخیر سال ۱۹۶۰ یکی از «مؤرخین»، انگلیسی از افغانستان و پاکستان، دیدار داشته، نوشته ای را تحت عنوان «تجربه پاکستان» در روزنامه «اوبزرور» به نشر می سپارد، که باعث اعتراض روزنامه «انیس» می گردد. (در

Seine Majestät der König begrüsst Khan Abdul Ghaffar Khan, den grossen Pakhtunischen Führer, während dessen besuch in Kabul

وقت مساعد، در مورد معلومات تهیه خواهد شد.) لیکن از محتوای جواب روزنامه انیس چنین استنتاج شده می تواند، که نزد افغان ها و رهبران وقت کشور آنها، حقایق تاریخی دیگری مورد توجه بوده است، که در اینجا، بدون تفصیل یک اصل را از مقاله نشر شده در روزنامه «انیس» نقل می نمایم: «...»

افغانستان از حق تعیین سرنوشت برای پشتونستان حمایت می

نماید، هیچگاه ادعای الحاق سرزمین را نداشته است...» (بولتن، «افغانستان نیوز»، دسمبر ۱۹۶۰، شماره ۱۲، صفحه ۱۹)

در سال ۱۹۶۰ «خان عبدالغفار خان»، بکابل سفر می کند. (ترجمه سطر پائین تصویر: « اعلیحضرت پادشاه افغانستان، به خان عبدالغفارخان، رهبر بزرگ پشتون، حین دیدار از کابل خوش آمدید، می گویند») وقایع خیلی وخیم در مناطق پشتون نشین و در مجموع علیه آزادی خواهان پشتون در تحت حاکمیت پاکستان نو تأسیس بوقوع پیوسته بود. خیلی محتمل است، که در اهداف سفر صدراعظم افغانستان به انگلستان، قسمت مهم، همین موضوع سرنوشت پشتون ها، شامل بوده باشد، که باید از نزدیک با رهبران آنکشور و جهانیان در میان گذاشته می شد.

طوریکه می دانیم، در آغاز دوره کار سردار محمد داوود خان بحیث صدراعظم، قریب هشت سال پس از ختم جنگ دوم جهانی و نزدیک به شش سال پس از ایجاد دولت پاکستان، به نسبت معضلات نا حل شده، میراث استعمار و ایجاد فضای کاملاً بغرنج در عرصه بین المللی، در برابر زمامداران این کشور محاط به خشکه، قرار داشته است. مسائل نهایت پیچیده، در راه انکشاف اقتصادی و اجتماعی، صنعتی شدن جامعه، بهبود سیستم زراعتی و غیره، خاصاً در راه تعمیق و توسعه مناسبات با غرب، بخصوص با اضلاع متحده قرار داشته است. زیرا اضلاع متحده، بحیث قوت جدید پیروز در جنگ دوم جهانی، در رأس اتحادیه غربی کشورهای سرماییداری قرار گرفت، شرط «تجهیز اردوی افغانستان» را با سلاح های غربی، عمدتاً امریکائی، با سائر همکاری های تعلیم و آموزش نظامی، که در پروگرام دولت قرار داشت، امریکائی ها آنرا تابع شرط عضویت افغانستان در پیمان و یا پیمان های نظامی منطقوی ساخته بودند، که در عین زمان، پاکستان هم در آن عضویت داشته است. ولی برای افغانستان، بدون حل مسأله تعیین سرنوشت پشتون ها، این پیشنهاد قابل قبول نبوده است، تا اینکه، سردار محمد داوود خان، مجبور می

د پانو شمیره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دليکني د ليکنيزې بڼې پاڼوالې د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خیر و لولئ

گردد، پس از مشوره و دریافت موافقت پادشاه، این نیازمندی را با عقد قرارداد، مشابه، بدون قید و شرط، با اتحاد شوروی، مرفوع سازد.

ممکن بهمین علت بوده باشد، که ازین تاریخ بعد در تحت شرایط آنوقت «مهر» طرفدار شوروی را بر سینه سردار می کوبیدند، که در فضای جنگ سرد هم، فارغ از تبلیغات افراد در رسانه های گروهی، نبوده است. طی سالهای اول بعد از تأسیس پاکستان وضعیت پشتون ها، در ساحه تحت حاکمیت پاکستان، طوریکه قبلاً نیز تذکار یافت، به حالت دشواری قرار می گیرد.

وقتی بخواهیم امروز، جملات و مفاهیم سیاسی آنزمان را بهتر درک نمائیم و همچنان در مورد نقش هر شخصیت مبتنی بر شرایط زمان و مکان، باتمام عوامل مؤثر احتمالی، آگاهی بهتر حاصل نموده بتوانیم، بی ربط نخواهد بود،

Zu Beginn seines offiziellen Besuchs in Großbritannien wurde der afghanische Ministerpräsident, Sardar Mohammed Daud, am 26. Juni 1961 von Lord Lansdowne, dem Parlamentarischen Unterstaatssekretär für Außenpolitische Belange, willkommen geheißen.

زیرا مطالبی را که بعضی افراد، حتی افراد مشکوک الهویه و کسانی که چندین دهه از سایه سلطنت و از سایه همین صدراعظم، که در سال ۱۹۶۱ برای جلب حمایت بین المللی، از حقوق پشتون های تحت حاکمیت پاکستان، عازم لندن بوده است، استفاده های احتمالی شخصی نیز نموده اند، باز هم در یک فرصت دیگر به «چرندیات» در باره تاریخ وطن ما پرداخته اند. در باره سرنوشت پشتونهای آنطرف «خط حمیلی دیورند»، چنان مطالب و افسانه هائی را مدعی می شوند، که اصلاً با حقیقت هیچنوع پیوند نشان داده نمی تواند، وقتی بدون ذکر منابع معتبر و یا از «اسناد سری دزدی» نام می برند، باید حین

مطالعه چنین مطالب هوشیار بود. در جوامع دارای سیستم های پیشرفته حقوقی، حتی خرید «جنس دزدی»، را ولو هر قدر ارزان هم باشد، مصلحت نمی دهند، زیرا خطر از دست دادن کامل آن، متصور است.

حال اینکه با دریافت منبع محدود، در مهاجرت، ۵۱ سال بعد می بینیم، که صدراعظم رژیم سلطنتی افغانستان، بعد از قریب یک و نیم دهه، یعنی پس از ایجاد دولت پاکستان، در نتیجه تقسیم مستعمره وقت برتانیه، یا «نیم قاره هند» و برگشت قوای استعماری به کشور برتانیه، که در مورد «میراث» آن، «برابلم های» نا حل شده را از خود بجا گذاشت، دیده شود که درین سفر، چه موضعگیری در برابر مسائل مبرم مورد علاقه خواهند داشت و خطوط کلی مناسبات مختصراً چگونه ارزیابی و احساس شده می تواند.

صدر اعظم رژیم سلطنتی افغانستان، سردار محمد داوود خان، درست بتاریخ ۲۶ ماه جون ۱۹۶۱ میلادی، دقیق ۱۸ روز پس از افتتاح یازدهمین دور جلسات «شورای ملی» که توسط اعلیحضرت پادشاه افغانستان افتتاح و صدراعظم، خود نیز شخصاً حضور داشته است، با هیئت معیتی ایشان وارد لندن می گردند.

اهمیت این سفر را که در حقیقت به دو کشور اروپائی، چون برتانیه و جمهوری اتحادی آلمان، انجام یافته است، می توان احساس کرد، که از بیانات تازه در «شورای ملی افغانستان»، کدام موضوعات را با این کشور ها، باید در میان می گذاشت. حال اگر، به گذشته مناسبات، دو جانبه بین افغانستان و این دو کشور بخصوص توجه شود، هریک دارای مناسبات و سابقه متفاوت می باشد. لیک واضحاً باید در نظر داشت، که در شرایط بعد از جنگ دوم جهانی،

د پانو شمیره: له 2 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولی

فضا و مناسبات جدید، بین کشورهای «اروپای غربی» مسلط بوده است، که درین مورد هم از تفصیل صرف نظر می‌نمایم. اما بیهوده نخواهد بود، هرگاه از بعضی نقاط مهم بیانیهٔ اخیر پادشاه افغانستان در «شورای ملی»، یاد آوری بعمل آید، که بر ضرورت این سفر وزنهٔ بیشتر خواهد انداخت.

در شرایطی که در جهان، تعداد کثیری از پایگاه‌های نظامی وجود داشته است در بیانیهٔ مقام اول کشور، بر «سیاست عدم انسلاک به بلاک‌های قدرت» تماس گرفته شده، اظهار می‌دارند: «تلاش‌های افغانستان بخاطر ایجاد مناسبات نزدیکتر دوستی با تمام مردمان و ملل جهان ادامه می‌یابد. همکاری با ملل دوست، در امر حل مسایل بین المللی همواره رو به افزایش است.»

در این بیانیه همچنان می‌خوانیم: «در رابطه با حوادث اخیر پاکستان، اعلیحضرت با اظهار تأسف تذکر می‌دهند، «تمام تلاش‌های مردم پشتون، بخاطر دستیابی به حقوق حقهٔ آنها از جانب حکومت پاکستان پایمال گردیده است... توضیح داده می‌گویند، «زندانی ساختن روشنفکران پشتون، فقط مانع دیگری است، که حکومت پاکستان در برابر راه حل صلح آمیز مسأله ایجاد نموده است. این طرز العمل بر ضد حقوق اساسی انسانیت و بر ضد حق انکار ناپذیر پشتون‌ها، در رابطه با خواست آزادی آنها شمرده می‌شود.»

به ادامه در بیانیه، پادشاه افغانستان اظهار امیدواری نموده چنین بیان می‌دارند: «ما آرزو مندیم تا خواسته‌های مردم پشتون از طریق صلح آمیز و بر مبنای روح عدالت تحقق یابد. حل این مسأله مهم، نه تنها درین ساحه، بلکه برای جهان سودمند، تمام خواهد شد.»

رئیس شورای ملی، داکتر عبدالظاهر ضمن آنکه در رابطه با «تأریخ شورای ملی» تذکر داده می‌گوید: «تمام ملت مدیون پادشاه متوفی، محمد نادر شاه، پدر اعلیحضرت می‌باشند، که شورای ملی را ۳۰ سال قبل در کشور ما تأسیس نمودند، تشکر.»

رئیس شورا همچنان از سیاست «بی طرفی» کشور و همچنان از رشد مناسبات همکاری و دوستی افغانستان با کشورهای دیگر و نقش روز افزون و حمایت بین المللی آن، یاد آور گردیده، پشتیبانی دولت افغانستان را از منشور سازمان ملل متحد، نیز بزبان آورده تقدیر نموده است. رئیس شورای ملی، همچنان از «بازداشت ملت گرایان پشتون و استفاده از قوت اسلحه درین ساحه از جانب حکومت پاکستان را، بمثابة نگرانی بزرگ افاده نموده، گفته است که این حوادث، باعث تأثر برادران افغان آنها گردیده است.» او همچنان تذکر داده است که امیدوار است، تا «حکومت پاکستان جدی بودن وضع را درک نموده، حل صلح آمیز را در پیش گیرد، موقف فعلی آن عواقب جدی را برای تمام ساحه خواهد داشت.»

حین مواصالت صدراعظم و هیئت معیتی ایشان، در میدان هوایی طوریکه در عکس مشاهده شده می‌توانید، صدراعظم دولت شاهی افغانستان از جانب «لارڈ لندنزاون» (Lord Landsowne)، مسئول بخش سیاست خارجی سکرتریت پارلمانی، پذیرائی گردیده است. در عقب صدراعظم، داکتر محمد یوسف خان دیده می‌شود، که بعداً بجای صدراعظم، وقتی موضوع طرح قانون اساسی و انتخابات بمیان می‌آید، بمقام صدارت انتخاب گردیده است. درین سفر پنج روزه، از صدراعظم در میدان هوایی علاوه بر شخصیت‌های عالی رتبه، سفرای هر دو کشور، «جناب جیلیت» (Exzellenz Gillete) سفیر برتانیه در کابل و «جناب محمد کبیر لودین» سفیر پادشاهی افغانستان در لندن نیز، استقبال نموده اند. از مهمان با مراسم خاص نظامی خیر مقدم صورت گرفته است.

Der afghanische Ministerpräsident schreitet die Front der Ehrenkompanie auf dem Londoner Flughafen ab.

ختم بخش اول

ادامه دارد

د پانو شمیره: له 3 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلپکنی د لیکنيزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولئ